

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 113/2021-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] toho času v Ústave na výkon väzby [REDAKOVANÉ] zastúpeného doc. PhDr. JUDr. Marcelou Tittlovou, PhD., LL.M., advokátkou, Bernolákova 492/5, Modra, proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok č. k. 39 Tp 12/2020 z 1. apríla 2020 a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Tpo 21/2020 z 5. mája 2020, proti postupu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Pezinok v konaní vedenom pod ČVS: ORP-73/1-VYS-PK-2020 a postupu Okresnej prokuratúry Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 94/20/1107, ako aj proti postupu Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 42 Tp 17/2020 a postupu Krajského súdu v Bratislave v súvisiacom sťažnostnom konaní takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu elektronicky 20. augusta 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) a Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Ďalej v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Pezinok (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) a postupom Okresnej prokuratúry Pezinok (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia, ako aj práva na urýchlené rozhodnutie o osobnej slobode podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 42 Tp 17/2020 a postupom krajského súdu v súvisiacom sťažnostnom konaní. Sťažovateľ sa okrem vyslovenia porušenia označených práv domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutých uznesení vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa okresného riaditeľstva ČVS: ORP-74/MD-PK-2020 z 9. februára 2020 bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku sťažovateľovi vznesené obvinenie pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona.

3. Na základe návrhu prokurátora okresnej prokuratúry č. k. Pv 94/20/1107-9 z 10. februára 2020 bol sťažovateľ uznesením okresného súdu č. k. 43 Tp 1/2020 z 12. februára 2020 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 3 Tpo 9/2020 z 24. februára 2020, ktorým krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa, vzatú do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

4. Dňa 26. marca 2020 doručil sťažovateľ prokurátorovi okresnej prokuratúry žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej rozhodol okresný súd 1. apríla 2020 napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol a zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka. Sťažovateľ sa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu bránil podaním sťažnosti, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Podľa zistení ústavného súdu bolo predmetné uznesenie sťažovateľovi doručené 12. mája 2020 a jeho právnomu zástupcovi 15. mája 2020.

5. Dňa 29. mája 2020 bola sudcovi pre prípravné konanie okresného súdu prokurátorom okresnej prokuratúry predložená ďalšia žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu z 26. mája 2020, ktorú v mene sťažovateľa podala jeho právna zástupkyňa. Okresný súd nariadil termín výsluchu sťažovateľa na 12. jún 2020, ale z dôvodov na strane obhajkyne zmenil tento termín na 19. jún 2020 a následne po výsluchu sťažovateľa rozhodol o podanej žiadosti uznesením č. k. 42 Tp 17/2020-50 z 19. júna 2020 (ďalej aj „uznesenie z 19. júna 2020“) tak, že ju podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka. Uznesenie z 19. júna 2020, ktoré bolo sťažovateľovi a jeho právnej zástupkyňi doručené 7. júla 2020, sťažovateľ napadol sťažnosťou podanou okresnému súdu 22. júna 2020, doplnenou 8. júla 2020 po doručení písomného vyhotovenia predmetného rozhodnutia. Ústavný súd vlastným šetrením zistil, že krajský súd na neverejnom zasadnutí konanom 24. augusta 2020 sťažnosť sťažovateľa zamietol a spis bol okresnému súdu vrátený 25. augusta 2020.

6. Z príloh ústavnej sťažnosti ďalej vyplýva, že na základe obžaloby podanej prokurátorkou okresnej prokuratúry 1. júla 2020 sa na okresnom súde v uvedenej trestnej veci vedie proti sťažovateľovi ako obžalovanému konanie pod sp. zn. 39 T 45/2020 a na 23. júl 2020 bol nariadený výsluch sťažovateľa v súvislosti s rozhodovaním súdu o ďalšom trvaní väzby. Ústavný súd dopytom na okresom súde zistil, že okresný súd na verejnom zasadnutí konanom 23. júla 2020 rozhodol o ponechaní sťažovateľa vo väzbe, proti čomu sa sťažovateľ taktiež bránil podaním sťažnosti, o ktorej rozhodol krajský súd na neverejnom zasadnutí konanom 18. augusta 2020 tak, že ju zamietol a rozhodnutie spolu so spisom expedoval okresnému súdu 28. augusta 2020.

II. Argumentácia sťažovateľa

7. Proti napadnutým uzneseniam všeobecných súdov a postupu okresného riaditeľstva a okresnej prokuratúry, ako aj proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Pokiaľ ide o napadnuté konanie okresného súdu, sťažovateľ tvrdí, že o jeho sťažnosti proti uzneseniu z 19. júna 2020 nebolo dosiaľ (do podania ústavnej sťažnosti, pozn.) rozhodnuté, a namieta, že konanie o žiadosti o prepustenie z väzby celkovo trvá už takmer 3 mesiace, čo považuje za porušenie jeho práva na prednostné a urýchlené rozhodovanie o väzbe v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru.

b) V súvislosti s napadnutými uzneseniami sťažovateľ uvádza, že súdy nezohľadnili skutočnosť, že v predmetnej trestnej veci sa niekoľko mesiacov nevykonala žiaden procesný úkon, a to len s odôvodnením, že sťažovateľ ako obvinený vystriedal viacero právnych zástupcov. V tejto súvislosti poukazuje aj na účelnosť využitia náhradného obhajcu v trestnom konaní a popisuje okolnosti, ktoré sa v podmienkach prejednávanej veci vzťahujú na efektívne využitie tohto inštitútu aj v prípade jeho osoby. Sťažovateľ následne konštatuje, že ani okresný súd, ani krajský súd sa nevysporiadali s prietiahmi v prípravnom konaní a namietané uznesenia preto považuje za nedostatočne odôvodnené a porušujúceho jeho práva v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

c) Pokiaľ ide o porušenie základného práva na obhajobu a práva na spravodlivý proces postupom okresného riaditeľstva a postupom okresnej prokuratúry, sťažovateľ v ďalšom namieta, že ešte 9. februára 2020 bola vo veci nekontradiktórne vypočutá jeho družka ako priamy svedok stíhaného skutku, pričom súdy toto pochybenie nenapravili a jej výpoveď je súčasťou spisového materiálu, ktorý prokurátor zasielal na súd spoločne s obžalobou.

d) Vo vzťahu k napadnutému konaniu okresného riaditeľstva sťažovateľ ďalej uplatňuje námietku porušenia jeho práva na obhajobu tým, že boli podľa jeho tvrdenia porušené ustanovenia Trestného poriadku, keď sa aj po skončení vyšetrovania vykonávali v predmetnej trestnej veci procesné úkony, hoci už bol určený termín preštudovania spisu. V ďalšom sťažovateľ namieta, že tak vo vzťahu k nemu, ako aj vo vzťahu k jeho právnej zástupkyňi nebola zachovaná lehota riadneho a včasného upovedomenia o procesných úkonoch, keď upovedomenie o výsluchu konanom 5. júna 2020 bolo právnej zástupkyňi sťažovateľa doručené iba deň vopred a jemu ako obvinenému nebolo vôbec doručené, a preto sa nemohol na výsluch dostatočne pripraviť. Uvedené skutočnosti namietal sťažovateľ v žiadosti o preskúmanie postupu policajta z 29. júna 2020 adresovanému okresnej prokuratúre, ktorú v zmysle § 210 Trestného poriadku vybavila prokurátorka okresnej prokuratúry upovedomením č. k. Pv 94/20/1107-79 z 1. júla 2020.

e) Podobne v súvislosti s výsluchom konaným pred okresným súdom 23. júla 2020 sťažovateľ namieta, že jeho právnej zástupkyňi bolo upovedomenie doručené 16. júla 2020, čo v zmysle práva na obhajobu nepovažuje za dostatočný časový priestor sa na výsluch pripraviť.

f) Obžaloba bola podaná v čase, keď o námietke zaujatosti zo 4. júna 2020 vznesenej sťažovateľom proti prokurátorky konajúcej dozor vo veci, ako aj proti ostatným prokurátorom okresnej prokuratúry nebolo podľa jeho tvrdenia rozhodnuté. Z príloh ústavnej sťažnosti je však zrejmé, že uznesením č. k. Pv 94/20/1107-53 z 9. júna 2020 (ďalej len „uznesenie z 9. júna 2020“) prokurátorka okresnej prokuratúry rozhodla podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku s poukazom

na § 31 ods. 1 Trestného poriadku tak, že nie je vylúčená z vykonávania úkonov uvedeného trestného konania. Sťažovateľ uvádza, že proti uzneseniu z 9. júna 2020, ktoré bolo jeho právnej zástupkyňi doručené 17. júna 2020 a náhradnému obhajcovi 19. júna 2020, podal 23. júna 2020 sťažnosť, túto však okresná prokuratúra vyhodnotila ako oneskorene podanú, čo sťažovateľ považuje za porušenie pravidiel počítania lehôt v zmysle § 187 ods. 1 Trestného poriadku, v zákonnej lehote 3 pracovných dní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietke porušenia:

- základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ako aj napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, a to z dôvodu ich nedostatočného odôvodnenia,
- základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 2 ústavy) a základného práva na obhajobu (čl. 50 ods. 3 ústavy) postupom okresného riaditeľstva a postupom okresnej prokuratúry v napadnutom konaní z dôvodu porušenia procesných predpisov v prípravnom konaní,
- práva sťažovateľa na urýchléné rozhodnutie o osobnej slobode (čl. 5 ods. 4 dohovoru) postupom okresného súdu v napadnutom konaní a postupom krajského súdu v súvisiacom sťažnostnom konaní vzhľadom na to, že o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu nebolo urýchléné rozhodnuté.

9. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces uznesením okresného súdu č. k. 39 Tp 12/2020 z 1. apríla 2020:

10. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (obdobne III. ÚS 149/04, I. ÚS 320/2011).

11. Vychádzajúc zo svojej judikatúry, ústavný súd vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa napadnutého uznesenia okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Trestný poriadok zakotvujúci inštitút sťažnosti poskytuje priestor aj na uplatnenie námietok týkajúcich sa pochybení konajúceho prvostupňového súdu potenciálne predstavujúcich zásahy do základných práv a slobôd väzobne stíhanej osoby. Rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku patrí vždy druhostupňovému súdu. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení okresného súdu prostredníctvom podanej sťažnosti, ktorú aj využil. Ochranu jeho základným právam zaručeným ústavou a právam zaručeným dohovorom bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd. Je potrebné tiež dodať, že sťažovateľ právo podať sťažnosť proti napadnutému uzneseniu okresného súdu aj využil a krajský súd o nej riadne rozhodol uznesením č. k. 3 Tpo 21/2020 z 5. mája 2020. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti uzneseniu okresného súdu č. k. 39 Tp 12/2020 z 1. apríla 2020.

12. Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces uznesením krajského súdu č. k. 3 Tpo 21/2020 z 5. mája 2020:

13. Ústavný súd hneď v úvode tejto časti odôvodnenia svojho rozhodnutia poukazuje na § 124 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

14. Nedodržanie uvedenej lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde. V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 124 zákona o ústavnom súde neumožňuje (napr. m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03, II. ÚS 2/2015).

15. Napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť vyhlásením [§ 184 ods. 1 písm. a), § 185 ods. 2 a § 177 písm. d) Trestného poriadku v spojení s § 180 a s § 171 ods. 4 Trestného poriadku] a sťažovateľovi bolo v súlade s § 179 ods. 1 Trestného poriadku doručené

12. mája 2020, resp. jeho právnomu zástupcovi 15. mája 2020. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 20. augusta 2020, teda celkom zjavne po uplynutí zákonom stanovenej dvojmesačnej lehoty.

16. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľa smerujúca proti uzneseniu krajského súdu č. k. 3 Tpo 21/2020 z 5. mája 2020 je podaná oneskorene, keďže ústavná sťažnosť nebola podaná v lehote určenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu a základného práva na obhajobu postupom okresného riaditeľstva v konaní vedenom pod ČVS: ORP 73/1-VYS-PK-2020:

17. Vychádzajúc zo svojej judikatúry týkajúcej sa princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ústavný súd vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa postupu okresného riaditeľstva v napadnutom konaní konštatuje, že prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti bráni procesná prekážka spočívajúca v nedostatku právomoci ústavného súdu.

18. Podľa § 210 Trestného poriadku obvinený, poškodený a zúčastnená osoba majú právo kedykoľvek v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené priťahy alebo iné nedostatky vo vyšetrovaní alebo skrátenom vyšetrovaní. Policajt musí žiadosť prokurátorovi bez meškania predložiť. Prokurátor je povinný žiadosť preskúmať a o výsledku žiadateľa upovedomiť.

19. Inštitút žiadosti o preskúmanie postupu policajta zakotvený v Trestnom poriadku umožňoval sťažovateľovi ako obvinenému uplatniť svoje námietky proti postupu policajta u prokurátora, čo napokon sťažovateľ učinil podaním z 29. júna 2020. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojenej dokumentácie vyplýva, že prokurátorka okresnej prokuratúry žiadosť sťažovateľa preskúmala a o výsledku preskúmania upovedomila sťažovateľa listom č. k. Pv 94/20/1107-79 z 1. júla 2020, doručeným právnej zástupkyňi sťažovateľa 6. júla 2020.

20. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy, resp. iné na to príslušné orgány verejnej moci. Posúdenie namietaného postupu policajta na základe žiadosti o preskúmanie podľa § 210 Trestného poriadku patrí do právomoci prokurátora, a teda jedine prokurátor bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu základných práv sťažovateľa zaručených ústavou, ktorých porušenie namieta touto ústavnou sťažnosťou. Táto skutočnosť za daných okolností vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti postupu okresného riaditeľstva v napadnutom konaní.

21. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.4. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu a základného práva na obhajobu postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 94/20/1107

22. Ústavná sťažnosť doručená ústavnému súdu 20. augusta 2020 je v časti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojich práv postupom okresnej prokuratúry v označenom konaní, podaná oneskorene. Údajné porušovanie základných práv sťažovateľa totiž skončilo na okresnej prokuratúre skončením prípravného konania a podaním obžaloby na sťažovateľa na okresnom súde 1. júla 2020 a v čase podania ústavnej sťažnosti už celkom zjavne netrvalo.

23. Z uvedeného dôvodu bola ústavná sťažnosť aj v tejto časti ústavným súdom pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietnutá bez toho, aby ústavný súd venoval pozornosť jednotlivým námietkam sťažovateľa.

III.5. K namietanému porušeniu práva na urýchlené rozhodnutie o osobnej slobode postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 42 Tp 17/2020 a postupom krajského súdu v nadväzujúcom sťažnostnom konaní

24. V súvislosti s namietaným porušením práva sťažovateľa na urýchlené väzobné konanie zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru ústavný súd v úvode tejto časti odôvodnenia považuje za potrebné uviesť, že sťažovateľ, zastúpený kvalifikovanou právnu zástupkyňou, v petite ústavnej sťažnosti neuvádza konkrétne spisové značky konania okresného súdu, resp. konania krajského súdu (v petite uviedol: „*Postupmi Okresného súdu Pezinok a následne Krajského súdu Bratislava došlo k porušeniu čl. 5 ods. 4 Dohovoru...*“), pričom ale z odôvodnenia ústavnej sťažnosti je zrejmé, že namieta konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 42 Tp 17/2020 a súvisiace sťažnostné konanie krajského súdu.

25. Článok 5 ods. 4 dohovoru predstavuje *habeas corpus* ustanovenie dohovoru. Toto ustanovenie poskytuje zadržanej osobe právo aktívne sa domáhať súdneho preskúmania pozbavenia slobody [pozri rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 28. 10. 2003 vo veci Rakevich proti Rusku, sťažnosť č. 58973/00, bod 43].

26. Podľa judikatúry EŠLP má mať väzba striktne obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz *speedily* a francúzsky výraz *bref délai* (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Otázka rýchlosti rozhodovania sa musí posudzovať s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu (pozri rozsudok z 28. 11. 2000 vo veci Rehbock proti Slovinsku, sťažnosť č. 29462/95, bod 84).

27. Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám pozbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť pozbavenia slobody, dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (už citovaný Rehbock proti Slovinsku, bod 84; tiež I. ÚS 18/03). Vzhľadom na to, že „v stávke“ je osobná sloboda jednotlivca, zmluvný štát musí zabezpečiť, aby sa v konaní postupovalo tak rýchlo, ako to je možné (pozri rozsudok Veľkého senátu vo veci Khlaifia a ďalší proti Taliansku z 15. 12. 2016, sťažnosť č. 16483/12, bod 131).

28. Ústavný súd zistil nasledujúci priebeh napadnutého konania okresného súdu, pričom vychádzal z podanej ústavnej sťažnosti, jej príloh a informácií podaných okresným súdom a krajským súdom:

- 26. mája 2020 – právna zástupkyňa podala v mene sťažovateľa okresnej prokuratúre žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu (ďalej aj „žiadosť“),
- 29. mája 2020 – prokurátor okresnej prokuratúry žiadosti nevyhovel a predložil ju sudcovi pre prípravné konanie okresného súdu na rozhodnutie,
- okresný súd nariadil termín výsluchu sťažovateľa na 12. jún 2020, ale z dôvodov na strane obhajkyne zmenil tento termín na 19. jún 2020,
- 19. júna 2020 – okresný súd po výsluchu sťažovateľa uznesením č. k. 42 Tp 17/2020-50 zamietol jeho žiadosť a nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka; uznesenie bolo sťažovateľovi a rovnako tak jeho právnej zástupkyňi doručené 7. júla 2020,
- 22. júna 2020 – sťažovateľ napadol uznesenie z 19. júna 2020 sťažnosťou,
- 1. júla 2020 – okresnému súdu bola podaná obžaloba v trestnej veci sťažovateľa, konanie je vedené pod sp. zn. 39 T 45/2020,
- 8. júla 2020 – právna zástupkyňa doplnila sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu z 19. júna 2020,
- 23. júla 2020 – okresný súd uznesením sp. zn. 39 T 45/2020 rozhodol o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa po podaní obžaloby, proti ktorému sťažovateľ ihneď po jeho vyhlásení podal sťažnosť,
- 18. augusta 2020 – okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu z 19. júna 2020 a o sťažnosti proti uzneseniu z 23. júla 2020,
- 18. augusta 2020 – krajský súd rozhodol o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu z 23. júla 2020,
- 24. augusta 2020 – krajský súd rozhodol o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu z 19. júna 2020,
- 25. augusta 2020 – okresnému súdu bol vrátený súdny spis vedený pod sp. zn. 42 Tp 17/2020,
- 28. augusta 2020 – okresnému súdu bol vrátený súdny spis vedený pod sp. zn. 39 T 45/2020.

Z uvedeného vyplýva, že konanie o žiadosti sťažovateľa trvalo na okresnom súde od 29. mája 2020 do doručenia rozhodnutia 7. júla 2020, celkovo 40 dní. Konanie na krajskom súde v nadväzujúcom sťažnostnom konaní trvalo od 18. augusta 2020 do 24. augusta 2020, teda celkovo 7 dní.

29. Ústavný súd tak dospel k zisteniam, že celkovú dobu rozhodovania súdov od podania žiadosti o prepustenie z väzby do právoplatného rozhodnutia (od 29. mája 2020 do 24. augusta 2020) je síce možné označiť za neprimeranú, ale obdobie od 12. júna 2020 do 19. júna 2020 (7 dní) nemožno pričítať na ťarchu okresného súdu, keďže termín výsluchu sťažovateľa bol zmenený práve z dôvodov na strane obhajkyne sťažovateľa. Zároveň pozornosti ústavného súdu neušlo, že počas trvania konania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu bola 1. júla 2020 proti sťažovateľovi podaná obžaloba a okresný súd súčasne rozhodoval už v súdnom konaní o ponechaní sťažovateľa vo väzbe, o čom bolo rozhodnuté 23. júla 2020. V období medzi vydaním prvostupňového rozhodnutia (uznesenie z 19. júna 2020, pozn.) a postúpením veci krajskému súdu na rozhodnutie o podanej sťažnosti teda okresný súd paralelne rozhodoval o väzobnom stíhaní

sťažovateľa po podaní obžaloby, a preto obdobie od 1. júla 2020 do 23. júla 2020 (celkovo 24 dní) nemožno započítať do trvania konania o žiadosti sťažovateľa podanej súdu ešte 29. mája 2020.

30. Vzhľadom na to, že okresný súd až po rozhodnutí vo veci vedenej pod sp. zn. 39 T 45/2020 (uznesenie z 23. júla 2020, pozn.) mohol vec sťažovateľa (sťažnosť proti uzneseniu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu podanú 22. júna 2020 a doplnenú 8. júla 2020) postúpiť krajskému súdu, ktorý následne rozhodol v lehote jedného mesiaca, nemožno trvanie napadnutého konania okresného súdu a nadväzujúceho konania krajského súdu vyhodnotiť ako neprimerane zdĺhavé, a teda ako porušujúce právo sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o osobnej slobode podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

31. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd nepovažoval námietky sťažovateľa v tejto časti ústavnej sťažnosti za také, ktoré by mohli viesť k vysloveniu porušenia označeného práva podľa dohovoru, a preto rozhodol o odmietnutí aj tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

32. V závere ústavný súd dodáva, že predložené plnomocenstvo doručené ústavnému súdu vo forme elektronického dokumentu nespĺňa formálne náležitosti podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“), keďže tento dokument nebol autorizovaný splnomocniteľom (sťažovateľom) podľa § 23 ods. 1 písm. a) bod 1. zákona o e-Governmente a bol právnu zástupkyňou doručený bez vykonania zaručenej konverzie podľa § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente.

33. Zároveň pozornosti ústavného súdu neušlo, že predložené plnomocenstvo ani časovo nepredchádza podaniu ústavnej sťažnosti, je formulované všeobecne a nie sú v ňom uvedené konkrétne spisové značky namietaných rozhodnutí, resp. namietaného konania okresného súdu, ktoré sťažovateľ napadol ústavnou sťažnosťou.

34. Napriek uvedeným nedostatkom návrhu na začatie konania spočívajúceho v absencii originálu plnej moci na zastupovanie sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom a v jeho nedostatočnej konkrétnej neprístupil ústavný súd k výzve na ich odstránenie (§ 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde), pretože ani po ich odstránení by ústavný súd nemohol prijať iný záver ako ten, ktorý je uvedený vo výroku tohto rozhodnutia.

35. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody podľa ústavy, alebo ľudského práva alebo základnej slobody podľa kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu